

Õpetaja tööjuhend

Rahatarkus

Lõiming

Matemaatika - klassikaaslastelt kogutud info kandmine tabelisse.

Eesti keel - küsimustiku täitmine, järelduste tegemine. Klassikaaslaste küsitlemine.

Inimeseõpetus - isikliku rahatarkuse teadmiste kaardistamine.

Karjääriõpe - alternatiivide määratlemise oskus, mõtestatult sihipärase ja efektiivse tegutsemise oskus.

Eesmärk

Õpilane saab teada, kui targalt tema oma rahaga toimetab. Õpilane teeb järeldusi oma rahatarkuse teadmiste kohta ning selle kohta, mida edaspidi mõistlikumalt teha.

Tegemist on töölehtede kogumiku „Rahatarkus diagrammil“ esimese töölehega. Siin veel ühtegi diagrammi ei koostata, vaid kogutakse infot oma klassikaaslaste kohta. Kogumikku kuuluvad veel töölehed „Taskuraha ja tulpdiagramm“, „Säästetud raha hoidmine ja lintdiagramm“, „Rahatarkuse õppimine ja punktdiagramm“ ning „Rahaasjade korraldamine ja ringdiagramm“. Iga järgmine tööleht on eelmisest veidi keerukam. Diagrammidega töölehti võib kasutada erinevates tundides, kuid võib kõiki ka ühes tunnis kasutada, arvestades õpilaste individuaalset arengut, oskusi ning nutikust.

Tund algab aruteluga „Mis on rahatarkus?“. Õpilased mõistavad, et rahatarkus on kõik teadmised ja oskused, mis seostuvad rahateemaga ehk tark raha kasutamine (säästmine, teenimine, kulutamine).

** Nn „küsitluse“ küsimused on töölehe koostaja interpreteerinud Haridus- ja Teadusministeeriumi 6. mai 2020 pressikonverentsi infomaterjali „PISA 2018 finantskirjaoskuse uuring“ ja Rahandusministeeriumi Eesti elanike finantskirjaoskuse 2019. aasta aruande põhjal.*

Kui lapsed hakkavad oma töölehte täitma, siis võib juhtida tähelepanu sellele, et esimesele kolmele küsimusele saab anda mitu vastust, viimasele tuleb anda ainult üks vastus, sest selle põhjal on töölehel „Rahaasjade korraldamine ja ringdiagramm.“ koostatud sektor- ehk ringdiagramm.

Juhendage klassis õpilaste vastuste analüüsimist avaliku hääletamise meetodil. Õpilased täidavad andmed oma klassikaaslaste kohta. Töö võib käia nii, et õpetaja loeb küsimuse ja õpilased annavad käega märku, kui nemad tegid märke vastavasse kasti. Õpetaja loeb käed ja ütleb, millise arvu õpilased oma ankeedile töölehel kirjutavad. Töö võib läbi viia ka nii, et iga küsimuse loeb ja tulemused loendab keegi õpilastest.

Õpilaste töölehed on soovitatav alles hoida, sest neid saab edaspidi erinevate diagrammide koostamisel kasutada.

Rahatarkus diagrammil

KÜSIMUSTIK

100-le õpilasele esitati järgmised küsimused. Vasta sina ka nendele, tee rist sobivatesse kastidesse.

	sõbrad ja sugulased kingivad	vanemad annavad	saan tasu koduste tööde eest	käin tööl (näiteks suvel)	teenin perefirmas töötasu	muul viisil
Taskuraha saan						

	rahakotis	hoiupörsas või kodus peidus	pangakontol	vanemate käes või nende pangakontol	mul pole sääste
Säästetud raha hoian					

	koolis	majandus või ettevõtlus-ringis	iseseisvalt (internetist, ajakirjast või raamatust)	pereliikmetelt	mujalt
Rahatarkust õpin					

Selles tabelis tee rist ainult ühte lahtrisse.	iseseisvalt	küsin vanematelt nõu	nii ise kui nõuanded vanematelt	nii, kuidas vanemad käsivad	muud moodi
Oma rahaasju korraldan					

Mida arvad enda rahatarkuse kohta? Tee rist õigesse kasti.

väide	JAH	EI
Olen rahatark ja oskan väga hästi oma rahaasju ise ajada. Mul pole vaja rohkem teadmisi rahatarkuse kohta.		
Oskan oma raha kasutamist planeerida ja pean plaanist kinni.		
Kasutan oma raha säästlikult.		
Olen säästlik ja planeerin oma rahaasju, kuid rahatarkust pean veel palju õppima.		

Missugused on samade küsimuste tulemused sinu klassis?
Kirjuta iga küsimuse taha, mida teised vastavad.

Küsimustikule vastab (*mitu?*) _____ õpilast.

	sõbrad ja sugulased kingivad	vanemad annavad	saan tasu koduste tööde eest	käin tööl (näiteks suvel)	teenin perefirmas töötasu	muul viisil
Taskuraha saan						

	rahakotis	hoiupörsas või kodus peidus	pangakontol	vanemate käes või nende pangakontol	mul pole sääste
Säästetud raha hoian					

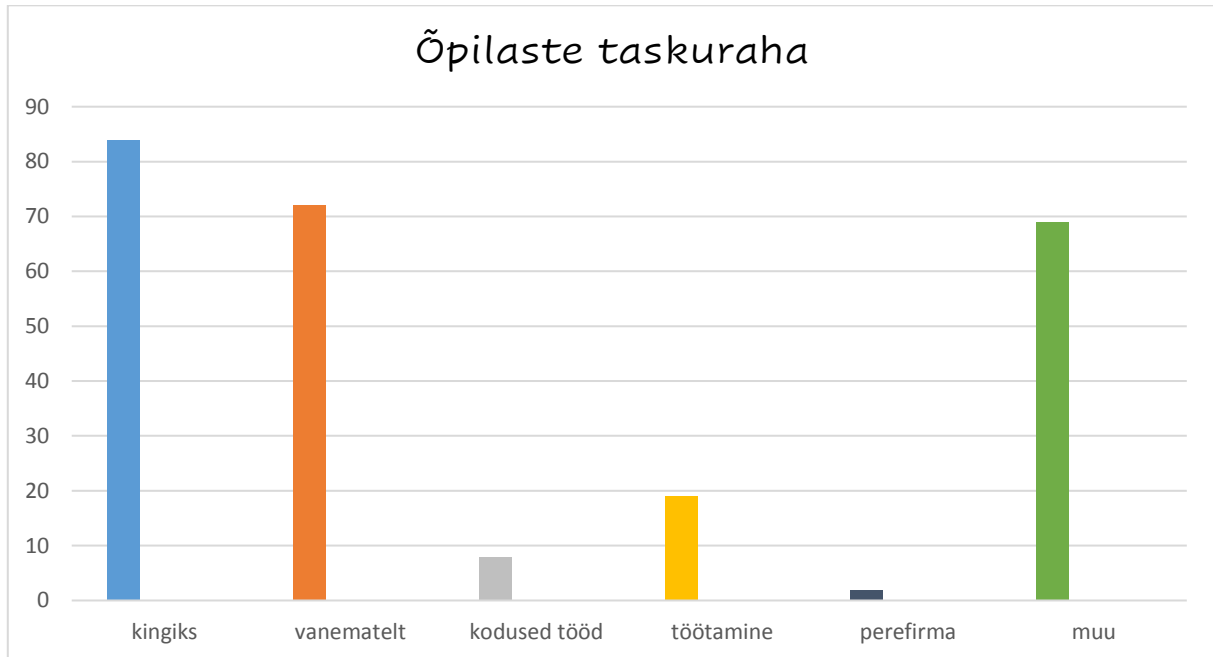
	koolis	majandus või ettevõtlusringis	iseseisvalt (internetist, ajakirjast või raamatust)	pereliikmetelt	mujalt
Rahatarkust õpin					

Selles tabelis tee rist ainult ühte lahtrisse.	iseseisvalt	küsin vanematelt nõu	nii ise kui nõuanded vanematelt	nii, kuidas vanemad käsivad	muud moodi
Oma rahaasju korraldan					

Hoia see tööleht alles, sest selle abil saad ise erinevaid diagramme koostada.

TASKURAHA JA TULPDIAGRAMM

Küsimused taskuraha saamise kohta esitati 100-le põhikooli õpilasele. Vaata nende tulemusi tulpdiagrammilt ning vasta küsimustele.



Mitu õpilast saab raha kingiks? _____

Mitu õpilast saab raha vanematelt niisama? _____

Mitu õpilast saab raha koduseid majapidamistöid tehes? _____

Mitu õpilast on saanud raha töö käies palka teenides? _____

Mitu õpilast saab palka perefirmas töötades? _____

Mitu õpilast on saanud raha muul viisil (taara eest, võit spordivõistlusel, müüb oma vanu asju jm)? _____

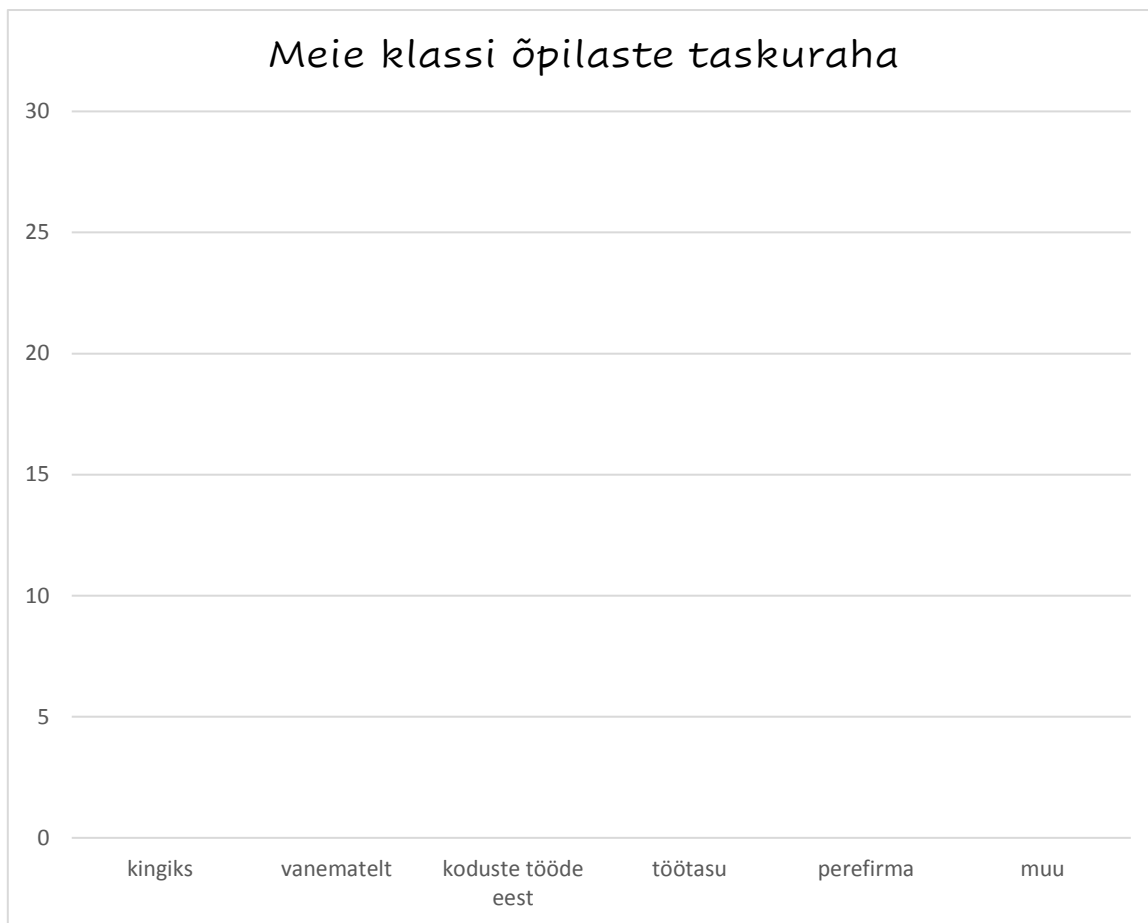
Tee vildikaga värviline täpp nendesse tulpadesse, mis käivad ka sinu kohta.

Lõpeta lause enda ja oma klassikaaslaste kohta.

Mina saan raha _____

Koosta tulpdiagramm oma klassi õpilaste kohta. Tulemused saad töölehel „Rahatarkus diagrammil. Küsimustik“.

Küsimustele vastas _____ õpilast.



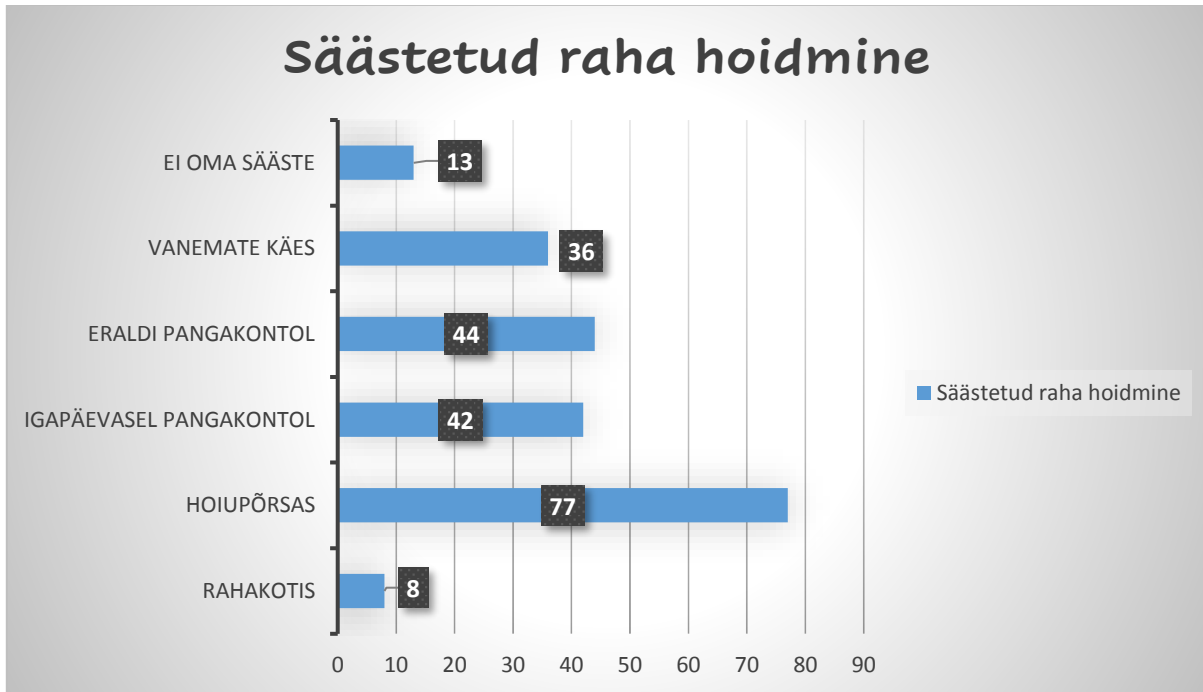
Kõige enam klassikaaslasi saavad raha

Kõige vähem klassikaaslasi saavad raha

Millisele küsimusele ei olnud ühtegi vastust?

SÄÄSTETUD RAHA HOIDMINE JA LINTDIAGRAMM

Küsimused raha säästmise kohta esitati 100-le ühe põhikooli õpilasele. Vaata tulemusi lintdiagrammilt ning lõpeta laused.



Oma sääste hoiab rahakotis _____

Hoiupõrsasse koguvad raha _____

Igapäevaselt kasutataval pangakontol hoiab oma sääste _____

Eraldi pangakontol hoiab oma sääste _____

Säästude hoidmise on pereliikmete hoole alla usaldanud _____

Raha säästavad ja koguvad tulevikuks _____

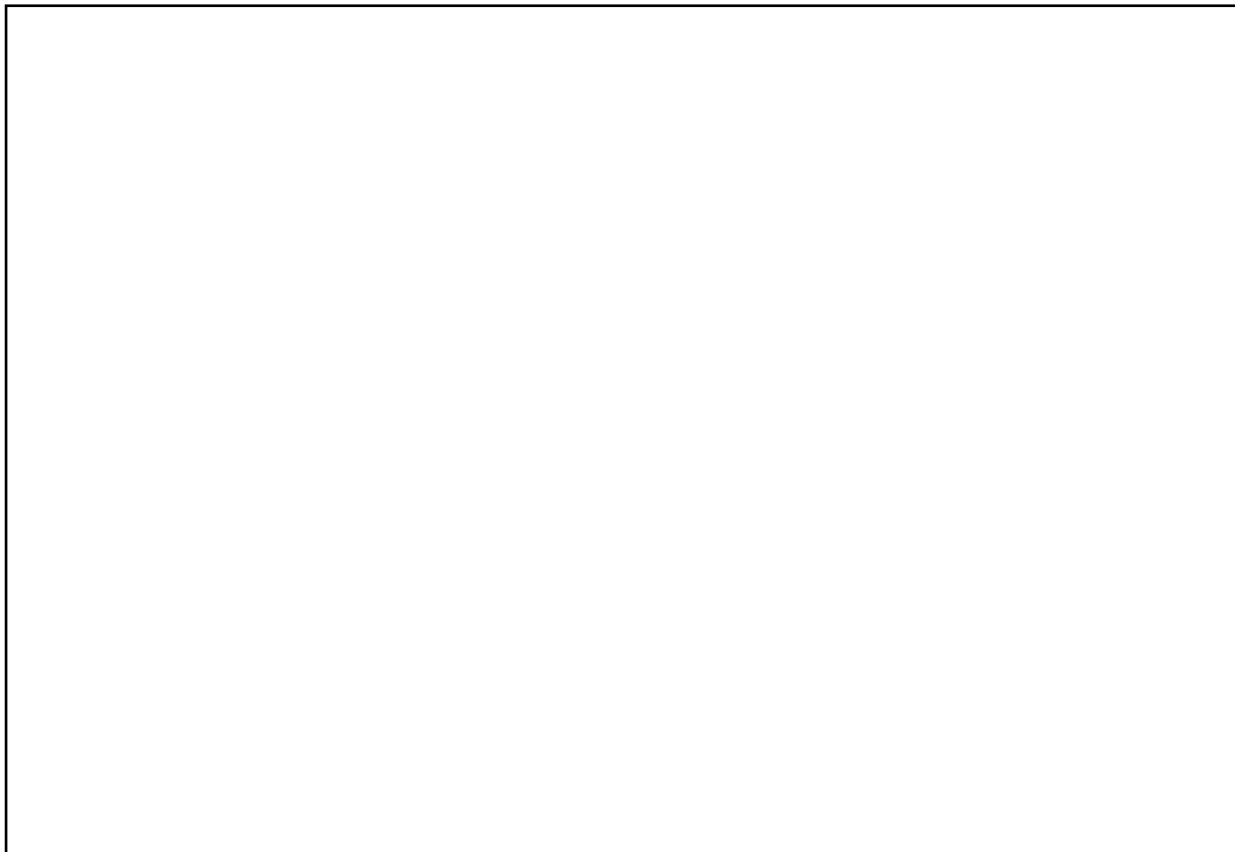
See küsimus on esitatud (mitmele?) _____

Tee vildikaga värviline triip diagrammil nendele lintidele, mis käivad ka sinu kohta.

Lõpeta lause enda kohta.

Alusta nii: *Mina hoian oma säästetud raha ...*

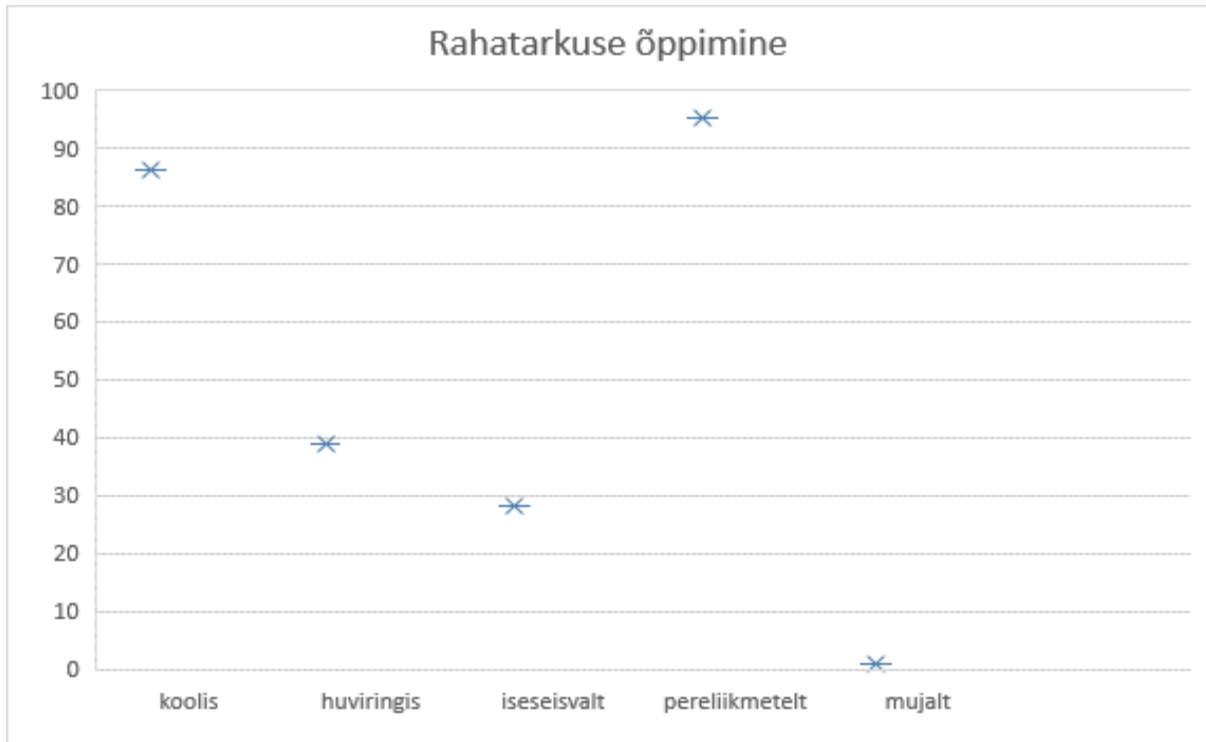
Koosta lintdiagramm oma klassi õpilaste kohta. Tulemused saad töölehel „Rahatarkus diagrammil. Küsimustik“.



A large empty rectangular box with a black border, intended for drawing a tree diagram. To the right of the top-right corner of this box, there are two light green circles of different sizes, one above the other, serving as decorative elements.

RAHATARKUSE ÕPPIMINE JA PUNKTDIAGRAMM

Küsimus rahatarkuse õppimise kohta esitati ühe põhikooli 100-le õpilasele. Vaata tulemusi diagrammilt ning tee kokkuvõtteid.



Küsitluses osales _____ ühe kooli õpilast. Rahatarkust omandavad matemaatika, inimeseõpetuse, majanduse ja teistes tundides _____ õpilast. _____ õpilast käivad ka ettevõtlus- või majandusringis. Kuidas oma rahaga targalt ümber käia, seda uurivad internetist ja erinevatest info- ja meediaväljaannetest _____ õpilast. Oma pereliikmetelt ei saa rahatarkuse teadmisi _____ õpilast.

Tee vildikaga värviline täpp nende punktide alla, mis käivad ka sinu kohta.

Koosta punktdiagramm oma klassi õpilaste kohta.

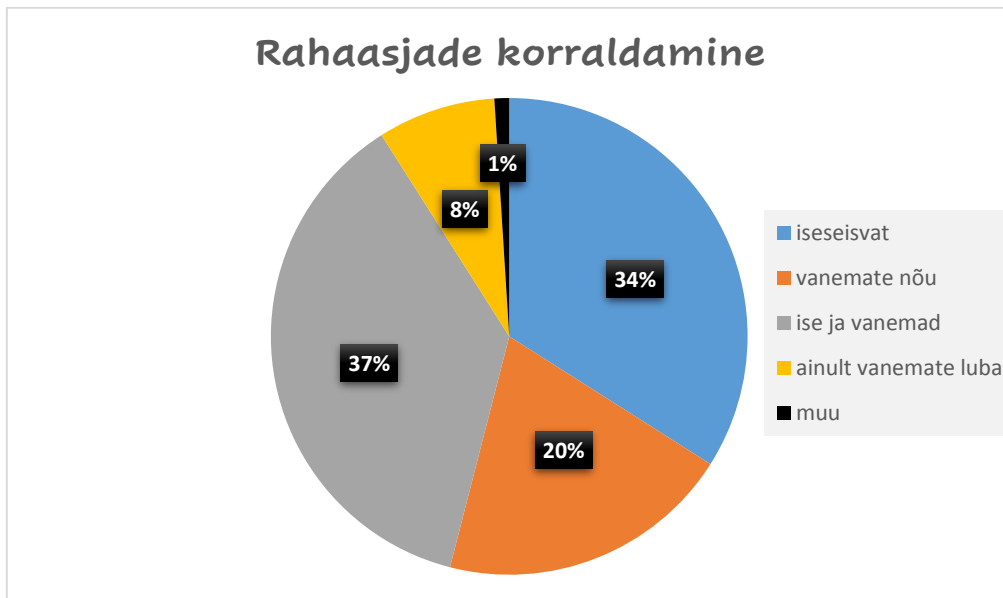
Rahatarkust saad õppida raamatust **R. Tuttelberg „Tom õpib rahamängu“**.

Sõprade või perega saad mängida lauamängu **„Monopoly Junior“**.

RAHATARKUS DIAGRAMMIL: RINGDIAGRAMM

Ringdiagrammi nimetatakse ka sektordiagrammiks.

Sajalt õpilaselt küsiti, kes korraldab nende rahaasju. Diagrammilt saad teada, mitu õpilast otsustavad ise enda raha kasutamise üle ja mitu peab vanematega nõu. On ka selliseid, kes teevad nii, nagu lubavad nende vanemad.



Vaata tulemusi diagrammilt ning kirjuta ise kokkuvõtte.

LOE!

Emal kinkis Leale ja Leole joogipudelid, millega kodunt joogivesi trenni kaasa võtta. Lea ei viitsi vett tassida ja ostab iga kord kioskist ühe euro eest pudelivee. Kes vajab rahaasjade korraldamisel head nõu? Mida sina teha soovitaksid?

Emal, kes ostis asjata kaks joogipudelit.

Leo, kes kodunt joogivee kaasa võtab.

Lea, kes ostab pudelivett.